

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/36/2018
Identifikačné číslo spisu: 4414206951
Dátum vydania rozhodnutia: 17.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Slováčková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4414206951.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Y. S., bytom Š. - V. L., V. X, zastúpenej Mgr. Helenou Farkašovou, advokátkou v Nových Zámkoch, Žerotínova bašta 1, proti žalovaným 1/ Y.C. Y., bytom W. A.Á., W. X, 2/ Y. A.Á., bytom T., F. XX, 3/ U. Y., bytom T., C. XX, 4/ Y. V., bytom T., F. XX, všetci zastúpení Mgr. Romanom Desátom, advokátom so sídlom v Trnave, Námestie SNP 3, o návrhu na obnovu konania, vedenom na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 13 C 82/2014, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 24. apríla 2015 sp. zn. 25 Co 30/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre z 24. apríla 2015 sp. zn. 25 Co 30/2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Zámky (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením zo 14. októbra 2014 č. k. 13 C 82/2014-58 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala povolenia obnovy konania vedeného na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 4 C 129/2002. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa návrhom z 2. apríla 2014 domáhala pôvodne obnovy konania vedeného na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 4 C 191/2011, následne žalobu upravila a domáhala sa obnovy konania vedeného na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 4 C 129/2002. Svoje rozhodnutie právne oprel o ustanovenie § 228 ods. 1, § 230 ods. 1 - 3, § 234 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). Dospel k záveru, že v danom prípade neboli dané zákonné dôvody na povolenie obnovy konania. Uviedol, že nezistil žiadne skutočnosti ani dôkazy, ktoré by žalobkyňa nemohla použiť v pôvodnom konaní; argumenty žalobkyne ohľadne ocenenia nehnuteľností neboli dôvodom na obnovu pôvodného konania. Navyiac z doplneného návrhu na obnovu konania vyplynulo, že žalobkyňa žiadala opätovne obnovu pôvodného konania vedeného pod sp. zn. 4 C 129/2002, ktorého obnovu žiadala už v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 296/2008, pričom nepredložila žiadny iný nový alebo inak relevantný dôkaz. Tak, ako už konštatoval súd v pôvodnom konaní pod sp. zn. 4 C 129/2002, žalobkyňa sa do domu prisťahovala za svojim manželom, teda nemohla byť v domnení, že jej patrí celá nehnuteľnosť; otázka výšky ocenenia nehnuteľnosti znalcom nie je dôvodom na obnovu pôvodného konania.

Rozhodnutie vydané v pôvodnom konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 129/2002 nadobudlo právoplatnosť 11. septembra 2007, t. j. žalobkyňa mala možnosť najneskôr do troch rokov po právoplatnosti rozsudku podať návrh na obnovu konania. Takýto návrh podala až 2. apríla 2014, teda takmer sedem rokov po uplynutí zákonnej lehoty na podanie návrhu na obnovu konania. Záverom konštatoval, že návrh na obnovu konania je zrejme oneskorene podaný, preto vo veci nenariadil pojednávanie v zmysle § 234 ods. 2 O.s.p. a návrh na povolenie obnovy konania zamietol bez nariadenia pojednávania. Rozhodnutie o trovách konania založil na § 151 ods. 3 O.s.p., v intenciách ktorého o náhrade trov konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 24. apríla 2015 sp. zn. 25 Co 30/2015 podľa § 219 ods. 1 O.s.p. napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že obnova konania nie je prípustná pre nesplnenie podmienok stanovených § 228 ods. 1 písm. a) O.s.p., resp. § 230 ods. 1 O.s.p. Napriek tomu, že z obsahu spisu nie je možné zistiť, ktorým dňom nadobudla žalobkyňa vedomosť o existencii rozhodnutia Štátneho notárstva v Nových Zámkoch zo dňa 8. septembra 1977 sp. zn. 3 D 1370/1977, ktorým bola schválená dohoda dedičov o vyporiadaní dedičstva po nebohej Y. S., je nepochybné, že uvedené rozhodnutie mala k dispozícii už v konaní vedenom pred Okresným súdom Nové Zámky pod sp. zn. 4 C 129/2002. Z odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Nové Zámky z 25. mája 2006 č. k. 4 C 129/2002-148, právoplatného 11. septembra 2007, vyplýva, že súd vykonal dokazovanie okrem iného aj oboznámením sa s osvedčením o dedičstve po nebohom E. S. (správne malo byť Y. S.) sp. zn. 3 D 1370/1977. Z uvedeného je zrejmé, že už v priebehu súdneho konania, vedeného na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 4 C 129/2002, mala žalobkyňa poznatok o uvedenom osvedčení o dedičstve, preto nemožno pripustiť jej argument o existencii osvedčenia o dedičstve ako novom dôkaze, či rozhodnutí, ktoré by odôvodňovalo pripustenie obnovy predmetného konania. Navyiac, návrh na obnovu konania mohla žalobkyňa podať iba v subjektívnej lehote troch mesiacov od toho času, keď sa dozvedela o dôvode obnovy, alebo od toho času, keď tento mohla uplatniť, pričom navrátenie lehoty na obnovu konania nie je prípustné. Vzhľadom na to, že o existencii rozhodnutia Štátneho notárstva v Nových Zámkoch zo dňa 8. septembra 1977 sp. zn. 3 D 1370/1977 sa žalobkyňa dozvedela minimálne v roku 2007, resp. uvedené rozhodnutie bolo v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 129/2002 v rámci dokazovania aj uplatnené, nebola dodržaná ani subjektívna lehota na pripustenie obnovy konania. Súd prvej inštancie správne poukázal aj na skutočnosť, že žalobkyňa žiadala obnovu pôvodného konania vedeného pod sp. zn. 4 C 129/2002 už v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 296/2008, pričom nepredložila žiadny iný nový alebo inak relevantný dôkaz, resp. rozhodnutie.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolaateľka“) pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), t. j. pred 1. júlom 2016, ktoré odôvodňovala ustanovením § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. Dôvodila, že súdy nižších inštancií vo veci povolenia obnovy konania nesprávne zistili skutkový stav veci, keďže posudzovali konanie vedené na súde prvej inštancie pod sp. zn. 4 C 129/2002, o povolenie obnovy ktorého žalobkyňa nežiadala; žalobkyňa sa žalobou z 2. apríla 2014 domáhala obnovy konania vo veci určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sú uvedené v Dohode o vyporiadaní sp. zn. 3 D 1370/77. Súd prvej inštancie mal k dispozícii relevantný dôkaz, a to Dohodu dedičov o vyporiadaní spoluvlastníckych podielov v rámci dedičského konania po nebohej Y. S. sp. zn. 3 D 1370/77, avšak tento dôkaz zásadného významu neakceptoval, nebral naň ohľad pri hodnotení dôkazov, rozhodoval na základe nesprávneho skutkového stavu veci. Žalované 1/ až 4/ znovunadobudli spoluvlastnícke podiely neoprávnene pre existenciu právoplatnej dohody o vyporiadaní spoluvlastníckych podielov, a to dohody dedičov sp. zn. 3 D 1370/77; nie je možné vyporiadať to, čo je už právoplatne vyporiadané. Akékoľvek vyporiadania vykonané po 16. septembri 1977 sú pre zmätočnosť neplatné. Žalobkyňa má za to, že nesprávne zistený skutkový stav veci a novoobjavený dôkaz, ktorým možno pre žalobkyňu privodiť priaznivejší výsledok, a to aplikácia § 486 Občianskeho zákonníka, zakladajú dôvodnosť obnovy konania. Na základe uvedeného žalobkyňa navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalované vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že dôvody uvedené žalobkyňou v podanom návrhu na

obnovu konania nie sú dané, keďže v pôvodnom konaní boli vykonané všetky relevantné dôkazy a žalované majú za to, že už žiadne ďalšie dôkazy, ktoré sa nemohli vykonať alebo sa z nejakého dôvodu nevykonali v prvoinštančnom konaní, ktoré by boli spôsobilé privediť žalobkyni priaznivejšie rozhodnutie vo veci, neexistujú. Vzhľadom na to, že dovolanie nespĺňa zákonom stanovené náležitosti, najmä neexistuje zákonný dôvod, ktorý by povolenie obnovy konania odôvodňoval, podané dovolanie žiadali v celom rozsahu ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal včas dovolateľ zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutom výroku je potrebné zrušiť.

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobkyne bolo podané pred 1. júlom 2016, t.j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O.s.p.

7. Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. bolo možné dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu je upravená v § 237 a 239 O.s.p. S prihliadnutím na obsah dovolania najvyšší súd osobitne skúmal, či postupom (rozhodnutím) odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti žalobkyni konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

8. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

9. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

10. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“).

11. Na vady konania, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., je dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľ uplatnil alebo neuplatnil (vid' § 242 ods. 1 O.s.p.).

12. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že v odvolacom konaní predložili žalované 1/ až 4/ súdu svoje vyjadrenie zo 7. januára 2015 (č. l. 81 spisu), žalobkyňa ale nemala možnosť dozvedieť sa o tomto podaní žalovaných 1/ až 4/ a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo jej ho súd nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalobkyni došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru a tým k odňatiu jej možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

13. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Najvyšší súd preto rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP). Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami žalobkyne uvedenými v dovolaní.

14. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania týkajúceho sa dovolania proti tomuto (zrušenému) rozsudku krajského súdu (453 ods. 3 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.